Ч. 83. Середа 26 (13) цьвітня 1905 Рік XV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провинциї:

на цілий рік	К 4·80
на пів року	„ 2·40
на чверть року	„ 1·20
місячно . . .	„ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік	К 10·80
на пів року	„ 5·40
на чверть року	„ 2·70
місячно . . .	„ —·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

До ситуациї на Угорщині. — З Балкану і Крети. — Події в Росиї і російско-японьска війна.

Мадярска ґазета „Magyar Orszag“ помістила вступну статю Франца Кошута, в котрій підносить жалї на то, що лїберальна партия старає ся всїлякими неправдивими чутками ослабити сполучену опозицию і єї розбити. Кошут старає ся переконати лїбералів, щоби они не трудили ся на дармо, бо згода коалїциї єсть так сильна, що всї їх заходи не придадуть ся до нїчого. Край преці приходить до переконаня, що на основі угоди з 1867 р. не можна осягнути сповненя національних бажань. Що таке переконанє ширить ся що раз більше в краю, видко з того, що в послїдних часах розвязали ся многі лїберальні союзи на провинциї, щоби сполучити ся з коалїциєю. Настала отже зміна поглядів в краю і мусить прийти час, коли цїлий нарід перейде до табору партиї независимости, щоби сполученими силами виступити против австрийских змагань. Кажуть, що тепер по сьвятах має борзо настати якась зміна і полагодженє кризи, а в комбінациях висувають ся знову наперед як і давнїйше Сель і ґр. Андраші. Характеристичне для відносин в нашій монархії єсть то, що згадана повисше мадярска ґазета взиває Чехів і Поляків, щоби они ставали до союза з Мадярами, бо то був би ще найлїпший спосіб залагодженя кризи в австроугорскій монархії. „Коли маємо стати мадярскою державою — каже згадана ґазета — то мусимо видобути ся з під нїмецкого впливу; самі не можемо того зробити, отже мусимо злучити ся з народами, що так само стогнуть під нїмецким верховодством. Колиж би Славяни виступали против Мадярів, то Мадяри будуть і дальше держати з Нїмцями, а тодї буде такий самий стан як і нинї: борба всїх против всїх“.

З Софії заперечують рішучо, мов би звістні поїздки кн. Фердинанда болгарского стояли в звязи з маючим наступити проголошенєм Болгариї королївством. „Противно — сказано в дописи з Софії до Pol. Corr. — можна бути переконаним, що князь на своїх подорожах за границею користав з кождої нагоди, яка надавала ся, щоби через вияснене болгарскої полїтики і виказанє єї вартости для загального межинародного положеня укріпити симпатию дотичних володітелїв і верховодячих мужів державних для князївства та впливати на то, щоби становище Болгариї знайшло відповідне признанє і відповідний практичний вираз при будучім укладі річий на балканьскім півострові“. В красні слова убрана в сїй дописи правда значить словами звичайних людий: Князь Фердинанд обіцяв, що Болгария буде поки що тихо сидїти, але під услівєм, що скоро прийде до подїлу Туреччини, дістане відповідну свою пайку. Се єсть отже той практичний вираз, о який князь старав ся за границею.

Здає ся, що обставини пруть щораз сильнїйше, щоби бажанє Болгариї і єї князя були як найскорше сповнені, бо коли можна здогадувати ся з короткої вісти з Константинополя, то в Македониї діє ся щось недоброго. В Призрені, Люмі і Дяково і в цїлих сторонах сих міст заворушило ся знову на великі розміри. В наслідок того командант 18. дивізиї нізамів в Митровици, Шемсі-паша одержав телеґрафічне завізванє, щоби сейчас їхав на місце розрухів і старав ся там з цїлою енерґією завести спокій.

Що діє ся на Креті і яке становище думають заняти держави супротив проголошеня злуки Крети з Грециєю, доси не знати. Може бути, що держави будуть просто іґнорувати се проголошенє, доки Греция буде сидїти тихо і схоче фактично брати Крету в своє посїданє, бо всї боять ся, щоби кретийска справа не потягнула за собою заворушеня на цїлім Балканї, а в слїд за тим не викликала европейскої вій-

---

7)

Дещо про Марокко.

(За нїмецкими подорожниками З. Ґенте і дром Кампфмаєром — подав К. Вербан).

(Дальше).

Згадана учена школа і дім для духовників основані Мулєї Абдуллахом стались зародком сьвятого міста Васану. Посол анґлїйского короля Юрия I, котрого вислано на двір султана Ісмаїла, щоби він викупив анґлїйских моряків, що дістали ся були в оставлену маврийску неволю, відвідав був також того першого васаньского шеріфа. В своїм звітї, що появив ся в друку около 1730 р., згадує він про шеріфа, але здає ся, що тодї ще не було нинїшного сьвятого міста Васану, а на всякий случай не було оно осїдком шеріфа.

Від тої пори лиш мало Европейців було у Васанї. В новійших часах стало се місто і значінє єго князя церкви близше знане з пригоди славного нїмецкого подорожника африканьского і доктора медицини Ґерґарда Рольфса, котрий в 1861 р. зайшов до Васану яко бідний пройдисьвіт і початкуючий лїкар, що шукав зарібку і став там прибочним лїкарем шеріфа. А шеріфом під ту пору був Мулєї Абд ес Слям, котрий оженив ся з якоюсь Анґлїйкою, що була нянькою у якогось купця в Танґері. Тодї вже заходив до Васану не один краяв княгинї Васану. Так був там якийсь лїкар Ватзон, що написав навіть книжку про свою гостину в Васанї, а відтак Гаррiс, пізнїйший дописуватель льондоньскої ґазети Times. Був там також якийсь бар. Опенгайм з Кольонїї. Послїдним, що зайшов був до Васану і був навіть в гостинї у великого шеріфа, був француский подорожник маркіз Сеґонзак, котрий в лїтї 1901 пустив ся був у велику подорож по середнім Атлясї в супроводї одного члена сьвятої родини і лиш під єго опікою міг єї щасливо закінчити.

Я — каже Ґенте — взяв добре на розум і анї не писнув нїчого нїкому на побережу, що хочу їхати до сьвятого міста і, коли буде можна, побачити там великого шеріфа. Менї були би лиш відраджували. Жителїв, що зросли в тїни сьвятої сауії, уважають за особливо ворожих чужинцям. Християнам не вільно вже проживати в містї, від коли анґлїйска княгиня Васану повдовіла і перенесла ся на постійне до Танґера. До того ще й цїла васаньска земля не піддана султанови. Всї ґрунти тут належать до релїґійного фонду (тут називає ся то „габус“, у всхідних магометан „вакуф“) і суть дідичною посїлостию шеріфів, котрі увільнені також від всїх податків державних і длятого без труду стали ся найбільшими богачами в Марокку і мабуть суть одинокі люди, котрим ніякий захланний султан або намістник не випорожнив ще добре набитої скарбницї.

Серед таких обставин відносини межи султаном а великим шеріфом звичайно не найлїпші. Що правда, не може політичний володітель краю, хоч і він нїби яко потомок пророка єсть духовним головою, обійти ся без помочи правдивих потомків Могаммеда; але великий шеріф у Васанї яко тайний голова віри в краю і безконечно богатий властитель великої посїлости не потребує анї крихіточки стояти султанови о ласку. Тим то й все пояснює ся. В наслїдок того марокканьских вояків, яко належачих до султана і подорожних, що їдуть під їх опікою, не дуже радо видять у Васанї. Але що анґлїйский представитель в Ель Ксар ель Кебір, котрий від давна жиє в дружбі з родиною шеріфа, дав менї поручаюче письмо до начальника роду, то я, не надумуючись довго, пустив ся зараз з Ксар до Васана, вислав даного менї для безпечности вояка з листом до великого шеріфа наперед і станув ще завчасу пополудни в сьвятім містї.

Мулєї Абдуллах еш шеріф, основатель сауії, мав очевидно таке саме щасливе око для краси природи і господарскої ужиточности ґрунтів, як в деяких европейских краях основателї монастирів. Васан, що розложило ся на вижинї пасма гір, порослих буйними лїсами, має так красне положенє, як рідко яке місто в глубинї Марокка. Круглаві гори покриті аж під сам вершок оливними деревами, на спадах виднїють ся сади і гущавники, а долиною тягнуть ся розлогі поля засїяні ячменем і пшеницею. А з долини, котра все ще лежить на яких 330 метрів понад уровенем моря, підниває ся місто і тулить ся до каблуковато вигнутих гір та вкриває їх боки аж до половини висоти. Так нагадує оно тоті підальпейскі місточка і села, що своїми церковцями і каплицями нїби прилипли до скал. Білі з плоскими кришами і з надворку пусті та замкнені

ни, котра для деяких держав була би в теперішну пору дуже не наруку. Все зависить тепер від того, яке становище займе Греция і чи схоче окупувати Крету. Можна припускати, що в такім случаю інтересовані великі держави перешкодили би то тому. Головний аранжер злуки др. Сфакіянакіс перебуває вже від кількох днів в Атинах, але з якими плянами він там приїхав і що там робить, того ніхто доси не знає.

Чим близше до сьвят, тим більший переполох настає в Росиї. Сподівають ся і побоюють ся загально у всіх сторонах Росиї великих розрухів, бо робітниче сьвято, день 1 мая сходить ся зі сьвятами а социялісти постановили викликати в цілій Росиї величезну манїфестацию. Відозви вже розкидають в народї. Сам один центральний комітет робітничий у Варшаві видав 55.000 примірників відозви по польски а 10.000 по жидівски. Подібний рух проявляє ся межи всїма робітниками в цілій Росиї.

До „Нов. Врем.“ доносять з Харбіна, що Японцї зачали тепер з більшою як доси енерґією обходити оба российскі крила. Японьский поручник Кумаясі, котрого зловили Росияни яко шпігуна перебраного за Хінця, розповів, що Японцї стратили під Мукденом 100.000 людий, але тепер вже доповнили свою армію і під командою маршалка Оями стоїть 450.000 мужа. Крім того суть ще на вcходї два окремі корпуси а 200.000 резерви в Японії жде перевозу. — Matin дістав з Петербурга вість, після котрої в тамошних кругах войскових мала стати ся ескадрі адмірала Небоґатова якась пригода в сундайских островах, через що опізнив ся его приїзд до заливу Камранг; але якого рода була тота пригода, того не хотять сказати.

Новинки.

Львів, дня 25-го цьвітня 1905.

— Іспити для кандидаток на учительки ручних жіночих робіт почнуть ся в жіночій учительскій семинарії у Львові дня 8 мая. Подання належить вносити до дирекциї семинариї до дня 3 мая с. р.

— Іспити зрілости в середних школах. Письменні іспити зрілости у всїх середних школах почнуть ся дня 8 мая 1905, а в Кракові 9 мая. Устні іспити зрілости почнуть ся в ґімназиях: в Бохни 23 мая, Бродах 3 липня. Бережанах 3 липня, Бучачи 12 липня, Бонковичах під Хировом 29 мая, Дрогобичи 5 червня. Ярославі 22 мая, Яслї 22 мая, в І. ґімн. в Коломиї 25 червня, а в руській ґімн. в Коломиї 19 червня, в. Кракові: в ґімн. сьв. Анни для мужчин 19 мая, для женщин 5 червня, в ґімн. сьв. Яцка 2 червня, в III. ґімн. 13 червня, в IV. ґімн. 13 червня, у Львові: в руській ґімн. 22 мая, в нїмецкій ґімн. для мужчин 23 червня, а для женщин 1 липня, в ґімн. Франц Йосифа для мужчин 13 червня, а для женщин 26 червня, в IV. ґімн. 31 мая, в V. ґімн. 23 червня, в VI. ґімн. 22 мая, в Новім Санчи 19 мая, в Подґужи 22 мая, в І. ґімн. в Перемишли 13 червня, а в руській 16 червня, в І. ґімн. в Ряшеві 2 червня, а в II. ґімн. 23 мая, в Самборі 3 липня, в Сяноцї 22 мая, в Станиславові 8 червня, в Стрию 13 червня, в І. ґімн. в Тернополи 2 червня. в І. ґімн. в Тарнові 5 червня, в Вадовицях 2 червня, а в Золочеві 23 червня; в реальних школах: в Ярославі 23 мая, в І. реальній школї в Кракові 13 червня, а в II. реальній школї 6 червня, в І. реальній школї у Львові 23 мая, а в II. реальній школї 29 мая, в Станиславові 3 червня, в Тернополи 3 липня, а в Тарнові 19 червня.

— Дирекцию руского театру на місце дотеперішного директора п. Мих. Губчака, котрий уступає, має обійняти п. Николай Садовский, звістний драматичний артист з України.

— Найновійші хитрощі пачкарів. Француські скарбові урядники на бельґійскім пограничу мають тепер богато клопоту з одною добре зорґанїзованою великою шайкою пачкарів. котра веде оживлену і чим раз збільшаючу ся торговлю перепачкованими товарами. В послїдних двох тиждях француські власти мали кілька разів щастє. І так прихопили они між иншими бельґійске рибацке човно в проливі Довру. На нїм був цїлий набір тютюну вартости 20.000 корон. Тютюн сконфіскowано, на човно наложено арешт, а властителї его мусїли заплатити 20.000 корон кари. Але пачкарі попадають на все нові штуки, аби вивести в поле митових урядників. І так приміром перебрав ся недавно один молодий чоловік за сьвященика. Він удавав ся кождого дня з одного бельґійского граничного місточка до Франциї і під ризами переносив велику скількість тютюну. До Бельгії не вертав відтак як поважний сьвященик, лиш перебраний за худого і нужденного жебрака. Коли того мнимого сьвященика виловлено, обернуло ся підозріне против кількох монахинь, котрі кождого дня переходили через границю до Франциї. Слїдство виказало відтак. що чотири з тих монахинь були поперебирані пачкарі. що носили пачки циґар і тютюну під своїми широкими чорними спідницями. Тепер упало підозріне на машиністів, топників і кондукторів зелїзничих поїздів, які їздять між Брукселєю а Парижем. Кілька днів ревідовано кождий поїзд зелїзничий і дїйстно на машинї, в складї вугля находжено сотки фунтів перевоженого тютюну. Подушки одного вагона були випхані тютюном. У одного подорожного, що заєдно їздив між Бельґією і Франциєю, найдено множество перепачковуваних річий. Якийсь недужий, що лежав на ґутаперхових подушках, не був цїлком недужим, а в подушках замість воздуха був тютюн. Домовина, в котрій мало лежати тїло якогось Француза, помершого в Бельґії і котру перевожено до Франциї, аби там небіжчика похоронити, не містила в собі нїякого трупа, лиш була цїла виповнена циґарами. Перед трема днями задержано одного селянина, що з набором ярини і якимсь старим свояком їхав через границю. Той свояк, то була лялька випхана тютюном, а з головок капусти була повирізувана середина, де натомість накладено тютюну.

— Конець пияцї. Із Скалатщини доносять: До Корнилівки приїхав емер. возьний зелїзничої почти Рудольф з Тарнова до брата своєї жінки. Дня 18 с. м. дістав нападу божевільства з причини налогового піяньства. Жінка хотїла

доми, поблискуючі дахівки на кришах мошей і звітрілі мозаіки старої сауїї представляють ріжнородний вид, котрий відбиває ся дуже красно від одностайно сїрозеленого тла оливних лїсів.

Не зовсім так мирно як здалека в тїни лїсів та вершків гір виглядало в серединї міста. Ледви що я підійшов до міста і станув там з моїми людьми і зьвірятами на великій торговици на північнім кінци, як мене зараз обступила велика товпа людий, що розмавляючи голосно і викрикуючи, висказували свої гадки про якогось рідкого гостя і розбігли ся аж тодї, коли вернув мій вояк в супроводї одного слуги шеріфа, котрий мав нам показати, де ми маємо станути табором.

Перше розчароване, яке менї принесла моя гостина у Васанї, було то, що менї не позволено зайти до міста. Великого шеріфа не було якраз дома, отже лист не міг нїчого вдїяти і так мусїв я піддати ся приказам заступаючого урядника і розложити свої шатра поза містом. Коли же став падати дощ а менї дали знати, що шеріф аж за два днї верне назад, то ся вість не була для мене неприятна, бо житє на улици серед такої зливи не належить зовсім до великої приятности. Впрочім я потїшав ся, що за кілька днів буду міг увійти до міста і познакомити ся з великим шеріфом.

Місце, яке нам визначено на табор, було на північ від міста коло тої площі, де що тиждня відбувають ся торги перед брамами міста, а то длятого, що тодї сходить ся звичайно дуже богато людий. Якась гарбарня і цегольня, що стояли край торговицї, старали ся по можности прикрасити єї своїми запахами і сьмітєм. До тогож ще мої шатра виднїли ся здалека на широкій площі і за кілька хвиль множество людий обсїло довкола мій табор. Васанцї уважали Европейця і християнина нїби за якесь дике зьвіря, котре треба конче побачити, щоби в містї було о чім балакати. Мимо запахів з гарбарнї і мимо того, що земля була мокра, они посїдали собі і з нїмою цїкавостию та з утаєною радостию придивляли ся всему, що я робив. Коли я виймив бусолю і зачав робити топоґрафічну знимку а відтак дивив ся на термометр і барометр та старав ся розпізнати, яке буде веремя, они всї лиш покивували головами і були переконанї, що той якийсь християньский пес хоче зачарувати їх місто. Але мимо того они сидїли тихо і лиш часом щось шептали або реготали ся глумливо, коли мій старий і кривий вояк хотїв їх розганяти. Той старий борець не мав, бачите, в сїм містї так само нїякої поваги як і его пан, султан, котрого поборцїв податкових тут так само би висьміяли а навіть і прогнали. Під вечер прислано менї з двору шеріфа кількох вартівників, котрі уброєні в старі карабіни і палицї прийшли стеречи мій табор. Они не дуже панькали ся з цїкавими, почали бити палицями на право і лїво а товпа розбігла ся з криком і лиш наймолодші і найслабші, що не могли борзо втїкати, мусїли невинно відпокутувати за других.

Лиш з одним з цїкавих они обійшли ся чемно. Був то якийсь молодий панич, убраний красно в цьвітисте шовкове одїнє і сидїв на пишнім карім кони, на котрім було навішаних не менше лиш вісїм цьвітистих шовкових чапраків, зложених в одну грубу подушку, на котрій він сидїв як би на тронї. Єго окружали зі всїх боків бігуни, котрі держали ся то за поводи то за хвіст коня і бігли разом з конем. Він об'їхав поволи кілька разів моє шатро і зі зле утаєною цїкавостию нїби не хотячи станув якраз перед входом, щоби міг заглянути до середини. Лице було у него делїкатне і розумне, з великими чорними очима, які можна нераз видїти у малокровних дїтий. То, чого я зараз здогадав ся, потвердили менї опісля люди, коли я зачав розвідувати ся: то був член шеріфскої родини, братанич теперішного великого шеріфа.

Нинїшний голова шерівского роду представляє 35 поколїнє по Могаммедї; він може без перерви вичислити довгий ряд своїх предків аж до Ідріса і Фатими, доньки пророка. Навіть як би початок роду зачинав ся від менше славного імени, то васаньска родина мусїла би мати вже задля того самого велике значінє, що есть дуже стара, бо межи всїма пануючими і богатими родами на цїлій земли, крім японьскої цїсарскої родини і старих володїтелїв в Раджпутанї (в Індиї) ледви чи єсть друга, котра могла би повеличати ся більше як тисячлїтною историєю свого роду. Але й то треба сказати, що в теперішній родинї походячій від арабского пророка хиба лиш дуже мало чистої арабскої крови; бо де єсть необмежене множество, де перша лїпша куплена на торзї невільниця дістає ся до родини, там не дасть ся удержати нїяка чиста раса. Як Маври взагалї представляють доси ще не вияснену мішанину арабскої, берберскої, жидівскої, іспаньскої і муриньскої крови, так і васаньскі шеріфи переймили в себе мабуть всї тоті елєменти, які зложили ся на нинїшне ріжнородне населенє їх краю. Як в родинї самого султана так і у них переважає муриньска кров, що відновлює ся заєдно через звязь з невільницями з Судану. Лиш потомки з першого подружа бувають звичайно чистого походженя, але то не має нїякого впливу на розвій роду, бо наслїдником і головою родини не стає найстарший син, лиш яка небудь улюблена дитина, котрій батько передає дар сьвятости. Маврийскі магометани, бачите, гадають, що сьвятість їх пророка і его чудотворна сила переходить в спадщинї, переносить ся з одного чоловіка на другого і єї можна благословенством — що називає ся у них „барака“ — передати другому.

Здає ся, що то муриньска кров принесла згубу васаньским шеріфам, так само як она стала ся нещастєм султанів з роду Філялїв. Брак моральної сили, слїпа розкіш і безмежна лїнь, тоті головні прикмети мурина, зробили з васаньских шеріфів ватагу розпустників, котрі ще нїколи не ужили того величезного впли-

відвезти его до Кульпаркова, але він утік в Підволочисках із зелїзничої стациї. Коли прибіг до села Супранівки, бігав по цілім селї, потім перейшов в брід ріку там і назад, дістав ся на трясавину і там недалеко зелїзничої будки номер в ночи в болотї. На другий день взяли его до трупарнї в Супранівцї, де его й похоронено.

— По американьски. Американьскі товариства призначують часто оригінальні вигранї на льотериї, устроювані для побільшеня своїх фондів. Так пр. одно товариство в Канзас, в державі Міссурі північної Америки, призначило на головну виграну своєї фантової льотериї молодого чоловіка. Тим „фантом" був 25-лїтний купець, що скінчив університет в Вірджінії, не курить, не пе, не має ніяких поганих привичок, а притім есть веселий і джентельмен в правдивім значіню того слова, як було сказано в оповіщеню. Льосоване відбуло ся підчас одної забави, устроеної заходом товариства і „головна виграна" була виставлена на підвисшенім місци. Щасте усьміхнуло ся молодій паннї, Катеринї Кнохе, що удержувала ся, пишучи в якімсь бюрі на машинї. Коли проголошено, хто єсть властителькою льосу, публика зажадала однодушно, щоби вінчане молодої пари відбуло ся сейчас на місци. Арнет був готов, але панна Кнохе хотїла надумати ся.... Але вскорі прийшла до пересьвідченя, що з них буде таки гарна пара. Частину доходу з льотериї призначено очивидно молодій парі в приданім. При найблизшім тягненю фантової льотериї згаданого товариства, як доносять американьскі часописи, можна буде виграти молоду женщину....

† Померли: Модест Волошиньский, вислужений народний учитель, дня 21 с. м., в Перемишли, в 69-ім роцї житя; — Савина з Мандичевских Шмериковска, жінка пароха в Печеніжинї, дня 20 с. м., в 71-ім роцї житя; — Катерина Леськівна, учителька в Ясенівци коло Долини, дня 10 с. м., у своїх родичів в Ясеници сільній коло Дрогобича, в 23-ім роцї житя; — о. Григорий Ярема, професор греко-кат. релігії в нїмецкій гімназиї у Львові, дня 22 с. м. вечером в 51-ім роцї житя, а 27-ім сьвященьства; — Юлія з Кулачковских Левицка, вдова по сьвященику і вислуженім деканї золочівскім, дня 23 с. м. в Винниках, у свого сина, тамошного нотаря, в 82-ім роцї житя.

Всячина.

— Понятє о сьвітї. Як великий сьвіт і де єму конець а де початок? Якийсь учений пригадав собі давнє фантастичне питанє і взяв ся роздумувати над ним дальше. Як би через цілу землю перекопати наскрізь яму так, щоби она переходила через осередок землї і як би в ту яму кинути камінь, то щоби з ним стало ся? — Земля тягне все до свого осередка і длятого камінь, кинений в гору, не летить десь в сьвіт, але спадає з щораз більшою силою на землю. Так спадав би він і через тоту яму зі щораз більшою силою осередка землї, але гнаний нею дальше вилетів би знову другим боком. Тут земля би его звову тягнула до осередка і той камінь лїтав би тодї то в одну, то в другу сторону осередка землї, подібно, як хитаєсь маятник в годиннику. Камінь той летів би в осередку землї зі скоростию 8 кльм. (звиш милю) на одну секунду; на поверхни землї скорість его рівналась би нулї. Величина землї не грає при тім нїякої ролї, хоч би промір землї був на кілька міліонів кільометрів довгий, то з'явище було би завсїгди однакове. Цїле се роздумуванє потрібне до того, щоби зрозуміти найновійше обчисленє славного астронома Сімона Нюкомба. Подумаймо собі таку масу, котра 500 міліонів разів більша від нашого сонця, а відтак подумаймо ще собі, що тота маса розгорнена мов би якийсь кружок, котрого промір так великий, що сьвітло потребувало би 30.000 лїт, щоби цїлий той промір перебічи. (А сьвітло робить на 1 секунду 42 тисячів миль). Отже коли би з краю того кружка летів камінь аж на противну сторону, то в осередку летів би вже зі скоростию 40 кільометрів на секунду. Можемо собі длятого подумати, що весь сьвіт то якийсь такий кружок а в нїм від одного берега до другого летять так як той камінь такі сонця як і то наше. О нашім сонци знаємо, що оно посуває ся, летить кудись в просторі сьвітовім зі всїма своїми планетами. О инших сонцях знаємо, що они летять кудись зі скоростию 300 кільометрів на секунду а з того обчислив Нюкомб, що цїла маса нашого сьвіта єсть 32.000 міліонів разів більша як наше сонце. Величину нашого сонця знаємо; оно має 3.404,720.000 міліонів гранних (кубічних) миль. Після того обчисленя цїлий сьвіт мусїв би отже бути так великий, що мав би що найменше: 108.951,,040.000,,000000,000.000 гранних миль або словами: більше як 108950 трілїонів гранних миль — величина, якої розум чоловіка не годен поняти.

Телеґрами.

Відень 25 цьвітня. Стан здоровля президента міністрів доктора Ґавча поліпшив ся значно і він єсть вже реконвалєсцентом.

Венеция 25 цьвітня. Часописи в обширних статях витають з'їзд ґр. Ґолуховского з Тітонїм.

Цетинє 25 цьвітня. Приїхав тут ґенерал Ґруїч з Білграду і привіз відручне письмо короля Петра. Князь приняв Ґруїча на торжественній авдиенциї, а в тоастах опісля підписано сердечні відносини обох династий і братню згоду обох народів.

Льондон 25 цьвітня. До „Daily Telegr." доносять з Токіо: Російский корабель шпитальний приплив вчера до Батавії. Здогадують ся, що він належить до 3. ескадри російскої. Як здає ся, Росияни уживають кораблів шпитальних до служби розвідуючої.

Токіо 25 цьвітня. Прибув тут кн. Кароль Антін Гогенцоллєрн.

Петербург 25 цьвітня. Вчера відбуло ся перше засїданє товариства під назвою „Освобожденє Росиї", котре поставило собі за задачу спонукати правительство до як найскоршого переведеня царского указу з 3 мая і поборювати тероризм.

Москва 25 цьвітня. Страйкує тут 20.000 помічників пекарских. В наслїдок дорожнї хлїба, котрого цїна підскочила з $1^{1}/_{2}$ копійки на 7 копійок за фунт, убоге населенє знайшло ся у великій нуждї. На случай дальшого страйку постановлено спровадити хлїб з Петербурга.

Льондон 25 цьвітня. До „Daily Telerg." доносять: Росияни скінчили будову зелїзницї Шантун-Кірін. Кавалєрия російска єсть дуже чинна. Мабуть 8000 Росиян переступило ріку Тумен і вступило до північної Кореї.

Відень 25 цьвітня. Вчера знайдено в домі при ул. Табор убиту вдовицю Йоанну Наттерову. Підозріну о убийство служницю Францішку Навратіль арештовано нинї аж під Оломунцом і она признала ся до вини.

Мільвокі 25 цьвітня. Президент банку „First Natonal Bank", Біґельов, спроневірив 1,200.000 долярів. Єго лишено на свободі. Банкіри і фінансїсти роблять складки в значній висотї, щоби не дати упасти банкови (або ратувати злодія!).

ву, який їм признає добровільно дурний і забобонний нарід для добра якоїсь великої справи. Прадїд теперішного великого шеріфа, померший в 1848 р. Мулаї ель Арбі, був ненаїстним жеруном, котрий остаточно так згрубів, що не міг анї ходити, анї їздити на кони; мусїв уживати носилки, котра висїла межи чотирома сильними мулами. В тій носилцї, за котрою їхали завсїгди дві малі пушки, переїхав він через цїлу північну Африку від Атлянтийского океана аж до Червоного моря. Він передав „бараку" свому молодшому синови Абд ес Сламови, у котрого служив через цїлий рік за прибочного лїкаря згаданий вже нїмецкий Рольфс. Найбільшими єго вірниками, як розповідає Рольфс, були два жиди. Але передовсїм мав він своїх приятелїв між Французами, котрі вже тодї розпочали були тоту політику, котра мала тепер принести плоди; они хотїли позискати найбільшу силу в Марокку для своїх плянів.

Франция — каже Ґенте — єсть однісенькою европейскою державою, котра розпочала сьвідому цїли політику в Марокку та однісенькою, котра зрозуміла, як можна позискати край і в нїм безпечно запанувати. Підчас коли Анґлїйцї станули перед султаном з людяними плянами поліпшеня і предкладали реформу податків і тим подібними переворотами, які би могла перевести лиш незвичайно кріпка рука володїтеля, підчас коли другі старали ся удержати султана в добрім гуморі всїлякими европейскими забавками, старали ся Французи від пів сотки лїт позискати собі дружбу високого магометаньского духовеньства та забезпечити собі безусловну преданність васаньских великих шеріфів. Ґрішми, ордерами, титулами, поданєм охорони і тисячними иньшими чемними услугами піддобрили ся они великому шеріфови так, що узискали у него більше значінє як всї иньші народи, бо анї дипльоматичні штуки одного, анї купецкі змаганя другого суперника не могли султана перетягнути на свою сторону.

Коли президент Любе в цьвітни 1903 р. підчас своєї гостини в Альжериї по великій войсковій парадї в Ель Кредеір перед зібраними там француским і альжерийскими достойниками надав васаньскому шеріфови ордер леґії гонорової, то був се знак, що політика, яку розпочав вже був Жіль Феррі з Альжериї, має і в тім дусї і дальше вести ся: насамперед розширенє морального а відтак і політичного впливу Франциї на цїлу північну Африку, при чім що до Марокка розходило ся о васаньского шеріфа, котрого вплив сягає далеко поза політичні границї Марокка, а котрому байдуже про султана. З якою витревалостию Франция встоювала ся за своїм приятелем у Васанї, показує нам подія з 1884 р., коли то лиш о волос що не прийшло до війни.

Якийсь марокканьский урядник поганьбив сина шеріфа за дружбу єго родини з Французами і назвав єго невіром. Той молодий мужчина, обиджений на своїм достоїньстві походженя від пророка, казав своїм людем зловити того урядника і вичислити єму двіста нагайок а відтак збитого аж до крови поливати кипятком доти, аж він погиб. Француському послови було ще за мало тої мести свого обидженого приятеля і він зажадав ще сатисфакциї від марокканьского правительства. До Васану вислано секретаря посольства, щоби він розслїдив справу, а шеріф наймленими сьвідками поставив доказ, що той урядник не погиб від побитя і поливаня кипячою водою, лиш від отруї, якої дали єму єго своякі. Султан не хотїв дати нїякої сатисфакциї а Французи вислали тодї вісїм воєнних кораблів і в оборонї свого приятеля загрозили війною.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЇСТЕР"

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою у Львові,

Ринок ч. 10, дім „Просьвіти".

приймає **ВКЛАДКИ** до опроцентованя на **4%** і оплачує за вкладчиків податок рентовий від процентів; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадниці почтової;

вкладати може кождий, навіть і не члени; на жаданє **звертає ся вкладку кождого часу** навіть без виповідженя (за ескontом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Днїстер" своїм членам на **6%**; сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лїт; при 30 ратах ½-річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) **5%**; до позичок вимагає ся **першої гіпотеки** або **доброї поруки.**

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до **„Днїстра".**

ЧЛЕНАМИ можуть бути тілько **члени обезпечені в „Днїстрі".**

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє межи членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цїли. — Дотепер уділив „Днїстер" на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Тов. кредит. „Днїстер" з днем 31-го грудня 1904:

Вкладки	**1,783.673 К**	**Позички уділені .**	**1,616.402 К**
Уділи членьскі . .	**139.117 К**	**Цінні папери . .**	**123.627 К**
Фонди резервові .	**26.576 К**	**Льокациі . . .**	**169.456 К**
		На рахунку біж. .	**81.968 К**

Аґенция дневників

Ст. Соколовского

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 9,

принимає пренумерату і оголошеня до всіх дневників краєвих і заграничних. В тій аґенциї находить ся також головний склад і експедиция „Варшавского Тижднєвника ілюстрованого". — До „Народної Часописи" і „Газети Львівскої" може принимати оголошеня виключно лиш та аґенция.

Інсерати

(оповіщеня приватні)

до всіх дневників краєвих і заграничних принимає виключно Головна Аґенция дневників Ст. Соколовского Львів, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Найдешевше можна купити лише

в Авкцийній Гали

Пасаж Миколяша

меблї, образи, дивани, сальонову обставу, золото, біжутериї, старинности і все можливе до домового уладженя.

Порозуміне з провінциєю писемно.

Вступ вільний цїлий день.

З друкарнї В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада. — (Телефона ч. 527).